

RECEPTA PER A UNA OBRA TEATRAL

El minyó lletraferit, barbaflorit, clatellpelut, s'adreça al Mestre en busca de consell:

—Mestre —digué amb veu eixuta, com si tingues ganes de fer un singlot i no gosés—, jo voldria escriure una obra de teatre. Però no una obra corrent, m'enteneu?, sinó una obra que se'n parlés a París, a Londres, a Nova York, una obra per a la gent selecta que hi ha al món, no per a la gent de la Torrassa, de Sant Andreu o de Pica-moixons. Ai, uix! Vull dir una obra amb missatge.

—Bé, bé —feu el Mestre apaivagant amb la mà aquell doll de paraules, i fixant els ulls en la taceta de cafè que tenia al davant, com si provés d'empassar-se-la amb la mirada— Es un propòsit molt noble. La nostra escena necessita tirar l'espardenya a la cambra dels mals endreços i calçar sabata de xarol. Digues, ja sents angioxa existencial?

—Alguna vegada. Quan fa estona que no he menjat.

—De cap manera! —clamà el Mestre, i un núvol creuà pel seu front sereníssim i preclar— La gana —prosseguí ja més calmat—, és l'enemiga de l'angioxa existencial, la gana deixa la pels desarrapats, pels que no poden bufar cullera, per tota aquesta xusma que escriu teatre social i baladrer. L'angioxa existencial, has de saber-ho, és la flor dels estòmacs ben nodrits, de la gent d'altura, dels que, gràcies a Déu i als seus pares, no donem cop. Cal corear-la amb molta cura puix al més petit contratemps s'esmoreix: un mal de queixal, un ull de poll rebel, ai!, poden alterar-la. Ja veus si ho és de delicada i preciosa l'angioxa existencial.

—Llavors...

—Calma! —aconsellà el Mestre— No és tan senzill el que em demanes. Les minories selectes són exigents, molt exigents! Si els parles clar, si et veuen el propòsit a la primera de canvi, estàs perdut.

—Si em permeteu, oh Mestre!, havia pensat un argument...

—Calla, desgraciat! Un argument, dius? Res d'arguments: l'argument és com el cristall de la copa que deixa veure el licor que aquesta conté. Porcellana, estimat deixeble, porcellana de Sèvres, per tal que ningú no pugui veure el que hi ha dins. A les minories selectes se'ls ha de donar tot espès, els agrada trobar-s'ho a la boca, paladejar-ho faceciosament. No res d'arguments, no res de personatges. Una situació, i símbols. M'entens?

—Oh! Qui us podria deixar d'entendre! —aprovà el deixeble estirant les parpelles— Una situació...

—Exacte! Una situació. Algú espera algú, per exemple. Però no sabem qui és el que espera, i tampoc no sabem qui és que ha d'arribar. Què esperen els que esperen que els hi durà aquell a qui esperen? No ho sabem. Què espera que deuen esperar aquell a qui s'espera els qui esperen? Ah! Tampoc no ho sabem.

—Llavors, no sabem res.

—Justa! Aquesta és, resumida, l'última expressió de la sabiduria. Ja tens la idea, ara. Posa-hi diàleg, divideix el diàleg en dues o tres parts, i ja tens l'obra. Potser a la primera ningú no et farà cas, però in-

sisteix que les minories selectes són sempre a l'aguait del que un hom fa per tal que puguin cavillar com Déu mana.

Gràcies, gràcies, oh Mestre! —féu justament agraït el minyó grenyaescampat tot desembeinant la ploma.

—No corris, frena! —aconsellà el Mestre, home de flema, mentor excels— Posa el cap en blanc si vols escriure. Res de idees, res de prejudicis, ja ho saps. Has d'escriure amb la mà, no pas amb el cervell.

—Així és, en efecte —admeté el minyó un xic avergonyit.

—Ja tens decidit el lloc de l'acció?

—El drama es desenrotllarà a Barcelona —replicà el minyó, més la mirada condemnatòria del Mestre el féu desdir-se de seguida d'aquest disbarat tan gros— No, no, és clar, pobre de mi! A Barcelona, no! —I restà confós uns instants—.

—En dir el lloc —precisà el Mestre amb la testa noblement inclinada pel pes de la raó—, no vull pas dir la geografia. La geografia, en delimitar, en assenyalar, resta universalitat a la situació; a les minories selectes no els interessa el que passa en un lloc determinat, perquè cada lloc està brut, està empolsegat de faisó diferent, i això pot menar a parlar dels homes, en lloc de parlar dels símbols, i els homes, ja se sap, flairen suor, hores de treball, fatigues, angúnies, que els esperits superiors hem de fugir si volem servir pura la nostra angioxa existencial, el nostre jo-en-sí i per-a-sí.

—Sí, sí—replicà el minyó bocabadat—.

—En dir el lloc volia dir: una cambra, una cambra sense finestres, s'entén, o bé un paisatge erm on, com a màxim, hi creixi un arbret escarransit, sense cap fulla i que, a la meitat del primer acte, un dels personatges símbols hi pugui fer el riu.

—Oh, Mestre! Els símbols, cal que tinguin també necessitats d'aquesta mena?

—Són necessitats fisiològico-pedagògiques, estimat deixeble. Cal demostrar el despreci que un hom sent per la humanitat. Ah, la humanitat! Quina porqueria més grossa la humanitat!

—Oh, sí, quin fàstic! —corejà el minyó tot eixugant-se els dits al marbre de la taula, com si temés portar enganxada alguna engruna d'humanitat.

—I ara, pots endagar el diàleg.

—Sí.

—Res.

—Què dieu?

—Res. Aquesta ha d'ésser la primera paraula de l'obra. Un personatge-símbol albira l'horitzó i diu: No hi ha res. Es desesperaaant. No hiii haaa reeeeeeessss.

La veu del Mestre s'anà alentint. El minyó lletraferit, barbaflorit, clatellpelut i encorbata restà amb una boca de pam tot esperant la continuació. Però no hi hagué continuació: el Mestre, amarat d'angioxa existencial, s'havia adormit plàcidament sota els efluvis de la digestió. I al cap d'un moment, de la seva docta gola, situada a continuació del seu no menys docte esòfag, començà a brollar un runruneig suau, acompanyat, plàcid i encisador: Rrrrrrrr....

I pensant que, en definitiva, tal vegada era aquest el missatge del Mestre, el minyó totes-aquestes-coses tocà el dos de puntetes, temerós d'interrompre una disciplina tan sàbia com profitosa.

XAVIER FABREGAS

POMPEU FABRA, sempre actualitat

Amb motiu de l'enorme activitat suscitada arreu de Catalunya en edicions i escrits en llengua catalana, les normes gramaticals de Mestre Fabra reviu amb tota intensitat. PRESENCIA vol estar a l'altura de les circumstàncies i avui ens plau d'anunciar als nostres sempre estimats lectors que setmanalment, si és possible, publicarem alguna que altra de les lliçons que l'estimat mestre mort a l'exili dictà en el seu temps i que ara són d'una actualitat palpitant degut al desconeixement que de l'idioma català té la nova generació.

Solament desitgem que la teia que en l'ensenyament de la llengua PRESENCIA vol aportar-hi, sigui la guspira que encengui el foc creador de la joventut que puja.

Ens considerarem, doncs, satisfets i ben recompensats, si unes de qualssevol de les normes que de Mestre Fabra transcrivirem ens ajuda a tots plegats a escriure una miqueta millor la nostra tan estimada i rica llengua.

JOAN DALLA

EL MOTOR DE VESPA SERA SU AMIGO MAS FIEL

con

Vespa

Viajará siempre seguro

FOR-PON, S. A.

AGENCIA OFICIAL

GERONA

Alvarez de Castro, 4 ☎ 20 31 50
20 31 54